

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVU, Piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ȚI.

Pe unu an 12 fior., pe șese luni 6 fior., pe trei luni 3 fior.

România și străinătate:

Pe unu 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULU L.

SE PREENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Caractere nefranseze nu se primază — Anunțurile nu se retrămit.

Nr. 171.

Mercuri, 5 (17) Augustu.

1887.

Brașov, 4 Augustu 1887.

„Nu vom înceta a reclama drepturile de cetățeni pentru marea majoritate a populației transilvane, care geme sub supremația Maghiarilor.“

Va bate la ochi multora, că în răspunsul acesta, ce l'a dat, precum scim, „Narodni Listy“ fôiei tiszaiste din Pesta, este vorba numai de „drepturile de cetățeni.“ Fôia cehică susține, că aceste drepturi ale Slovacilor, Rutenilor, Sârbilor, Croaților, Românilor ș. a. sunt ađi călcate în picioare și declară, că nu va înceta a-le reclama pentru ei.

Cum se pôte, voru dice unii séu alții, ca „Narodni Listy“ să reclame simplu numai drepturile noastre de cetățeni, când foile ungurești ne asigură pe fiecare Ți, că avem „drepturi cetățenești“ berechetu, numai câtu nu voim să ne folosim de ele cum se cuvine?

Cum se ne esplicăm, că organulu de frunte alu Cehilor boemi găsește isvorulu rului de care suferim aici în Transilvania, tocmai în faptul, că suntem despoiați de drepturile de cetățeni, când adversarii noștri numai de aceste drepturi ne vorbesc și mereu ne îmbiă cu ele, fără ca noi să le primim?

Fiindcă nu se pôte presupune, că o fôia condusă de ómeni distinși și învetați, care și ei luptă la rândulu lor pentru limba și naționalitatea lor, să nu aibă înțelegere pentru păsurile noastre a celor din partea de dincóce a monarhiei, mulți ar putea fi seduși a crede că „Narodni Listy“ are în vedere unu soiu de drepturi cetățenești cu totul deosebite și că prin urmare reclamă nise drepturi excepționale pentru popórele nemaghiare din Croația, Ungaria și Transilvania.

Cu atât mai multu voru fi înclinați unii a presupune așa ceva, cu câtu ei audu de ordinaru vorbindu-se la noi de drepturi naționale-politice în opozițiune cu „drepturile cetățenești“, ce ni le oferă mereu adversarii dela putere.

În realitate însă este greșită această presupunere. Sunt în rătăcire cei ce aru crede, că fôia cehică reclamă pentru popórele nemaghiare alte drepturi, decât acelea de cari se bucură Maghiarii ađi. Pentru ea, ca pentru ori-ce omu cu minte, nu potu esista în unulu și același statu constituționalu drepturi deosebite cetățenești, nu pôte fi vorba de drepturi cetățenești speciale maghiare, slovace, române ș. a. precum nu pôte fi vorba de-o libertate care să fiă alta pentru Unguri, și alta pentru Români și Slavi.

Drepturile cetățenești trebuie să aibă una și aceeași sorginte pentru toți cetățenii statului: dreptatea, libertatea și egalitatea, de care trebuie să se bucure toți în aceeași măsură.

Dreptulu cel mai de frunte alu cetățeanului este dreptulu liberei sale individualități. Principiulu de libertate și umanitatea chiar pretinde înainte de tóte respectarea caracterului particularu individualu alu cetățeanului, căci cu individualitatea lui încetă și viața lui. Prin urmare îndată ce cetățenulu nu i se dă puțința de a-și apóra și desvolta liberu în statu individualitatea sa, elu încetă de a fi cetățeanu îndreptățitu și devine unu paria, unu sclavu alu celor ce stăpânesc statu.

Și în adevérü ce sunt ađi cele trei milioane de Slovaci, jumătatea de milionu de Ruteni din Ungaria, milionulu de Sârb și Croați și cele trei milioane de Români, decă nu slavii elementulu ungurescu dela putere?

Drepturile cetățenești, cu cari ne îmbiă mereu Ungurii, nu sunt decât lanțulu auritu în care ei voru să ferece libertatea noastră.

Ungurulu se bucură de deplinulu scutu alu individualității sale, elu este cetățenü *comme il faut* în statu. Dela Românu, Slovacu, Sârbu ș. a. însă pretinde ca să se lapede mai înteu

de individualitatea sa, de limba și naționalitatea sa, spre a se împărtași apoi de cetățenia, de care se împărtașese elu.

Cu alte cuvinte să fim slavii elementulu ungurescu, să murim mai înteu desbrăcându-ne de totu ce constituie viața noastră individuală națională, ca să ne putem face părtași de libertatea și egalitatea ungurescă.

Are dreptate dér „Narodni Listy“ și constată cel mai mare adevérü, când afirmă, că popórele nemaghiare din Transilvania nu se bucură de drepturile cetățenești. Aceste drepturi le exercită în realitate numai Ungurii dela putere, sub a căroru supremația gemem ađi.

Nimicu surprindătoru nu vedem dér în faptul, că Cehii reclamă drepturile cetățenești pentru milioanele de Nemaghiari din țerile corónei s-lui Stefanu, ci ceea ce ne surprinde este, că Cehii așa târziu se trezesc a face ce era datoria lor, ca popóru cultu și cu nobile aspirațiuni; că prea târziu se deșteptă a face ceea ce pretinde interesulu bine înțelesu alu libertății lor proprie naționale în simulu acestei împărății.

Oru dóra liberulu exercitiulu drepturiloru cetățenești de cătră popórele nemaghiare din partea de dincóce a monarhiei nu este totodată garanția cea mai sigură, că drepturile cetățenești ale popóru cehicu voru fi scutite și respectate în partea de dincóce de Laita?

Nu fără cuvêntu le făceau diarele ungurescu de curêndu Cehiloru imputarea, că conducătorii lor au umblatu pe la Pesta după alianța Ungurilor. Ei trăiau în rătăcirea că-și voru puté asigura libertatea lor prin pacturi separate cu cei mai tari. Acum însă se deșteptă Cehii și ne pare bine că încep să recunoscă că nu pôte trăi în această monarhiă Cehulu ca omu liberu în Boemia, până ce Românu va fi sclavulu altora în Transilvania.

Din afară.

După cum comunică o telegramă din Constantinopolu, *Porta desapróbă purtarea regentilor bulgari și acțiunea prințului Ferdinand.* În locul lui Riza-bey, care a fostu rechiămatu, s'a numitu comisarü supremu peste Bulgaria subsecretarul de statu în ministerulu de externe Artinfendi Dadian.

Din Piro se anunță, că între emigranții bulgari, ce se află acolo, domnesce mare iritațiune din cauza venirii prințului de Coburg în Bulgaria. Ministrulu de interne sârbescu a dispusu cea mai strictă supraveghiere, eventualu escortarea lor la graniță.

O telegramă dela corespondentulu din Bucurescu alu fôiei „République française“ dice, că deórece Turcia e hotărîtă a întreprinde o acțiune energică, n'ar fi cu neputință ca, în Țiua în care prințulu Ferdinand de Coburg ar intra în Ternoava, *trupele turcescu să ocupe Filipopolulu.* În armata bulgară nu te poți increde și un membru alu cabinetulu român s'a exprimat că decă prințulu Ferdinand de Coburg fi e scumpă viața, atunci să se întórcă câtu mai în grabă la Ebenthal.

„Fremdenblatt“ e informată din Constantinopolu, că *Exarchulu bulgaru a refusat a trimite unu delegatü, care să-lu represinte la intrarea prințului de Coburg în Ternoava și în Sofia.*

În Sofia, după ce a apărutu proclamația prințului, Mitropolitulu Clemente a servitu în Catedrală unu Tedeum, ér în urmă a rostitu o vorbire, în care a Țis că tóte partidele aru trebui să se alature lângă prințulu în speranță, că elu va pricepe să scótă țera din crisa actuală și că fi va succede a împăca pe Rusia, stabilindü bune relațiuni între popóru bulgaru și între liberătórea lui. Prințulu s'a gânditu la acesta îndată ce a fostu alesu. Acum fiăcare pôte să

și exprime liberu părerea sa, fără a se teme că va fi arestatu. Acestă vorbire n'a produsu bună impresiune. Fôia bulgară „Swoboda“ avertizează pe Bulgari să se ferescă de acestu agitatoru, ale căru sfaturi totdeuna au subminatü țera.

„Pol. Korr.“ e informată din Parisu, că în cercurile politice franceze deșteptă călătoria prințului de Coburg în Bulgaria fôrte serióse îngrijiri în privința atitudinii ce o va lua Rusia; cu tóte astea, se consideră posibilu unu drumu de a ajunge la bunu sfêșitü cestiunea bulgară: prințulu, care contra Rusiei nu se va puté susține, să dovedescă mare prevenire față cu Țarulu.

Fôia oficiósă rusă „Nord“ din Bruxela publică o *aspră notă oficiósă contra prințului de Coburg* și declară, că aventura lui va lua fôrte curêndu unu tristü sfêșitü. În același timpü declară corespondentulu din Petersburg alu lui „Nord“, care stă în cele mai intime relațiuni cu Giers, că Rusia nu va recunoscă niciodată pe prințulu de Coburg nici ca principe, nici măcaru ca regentü provisoriu. Plecarea prințului o înfățișază „Nord“ ca o intrigă egoistă a rude-niiloru sale orleaniste.

SCRIRILE DILEI.

„România liberă“ primesce din Predealu scirea, că finanții unguri au impușcatu, la unu punctu de graniță, p'unu locuitoru din România, sub cuvêntu că făcea contrabandă de lană. Omorul ar fi comisü pe teritorulu românü. Justiția romană anchetează. „Unirea“ însă dice, că impușcatulu era supusu austro-ungaru.

—x—

În 10 Augustu n. o patrulă de finanți, din despărțementulu gardei finanțiare, ce staționază peste vără în Piatra-Aibă, a adusu în Mercuru două pãrechii de boi grași ce i-a confiscatü sub cuvêntu că au fostu introduși din România ca contrabandă. De asemenea au fostu confiscati și 20 de porci, ca fiindu introduși totu ca contrabandă din România. Boin și porcii confiscati se voru vinde de cătră solgăbireiatu la țergu prin licitațiã.

—x—

Precum comunică „Kronst. Ztg.“, tinêrul Aug. Schwarz, fiulu directorulu cassei de economii de aci, după ce a depusu în anulü acesta esamenulu de maturitate la gimnasiulu ev. sãs. cu distincțiune, a intratü ca invêțacelu în fabrica de pele a d-lui Iosefu Dück din locu. Unu maturisantü cu șortulu dinainte lucrândü într'o fabrică e unu casu, pôte, unicü în felulu séu. Fapta însă e laudabilă și vrednică de imitatü. E totodată o lecțiune dată celoru cari, în spiritulu mărginitu, desprețuescu meseria.

—x—

Cu ocasiunea excursiunii artiștilor și scriitorilor unguri prin Brașov, filiala de aci a Kulturegyletului ardeleanu vré să le arate tóte produsele literare ale maghiarismulu din Brașov. Negreșitu că principala și aprópe uniculu produsu „literaru“ alu maghiarismulu de aci va fi codița patriotică. Adevêratü giuvaerü literaru țencăleescü.

—x—

La 25 Septembrie 1887 se va ține concursu la universitatea din Bucurescu pentru ocuparea a 6 burse la școla normală superioră din acelu orașu și anume: 3 în secțiunea de litere și 3 în cea de sciințe.

—x—

„Luminătorulu“ i se denunță, că invêțatorulu românü dela școla confesională din Checia romană, comit. Torontalu, Iuliu Barbulescu, a fostu premiatü de ministrulu instracțiunii ungurescu cu șapte galbeni pentru „succesulu splendidu“ obținutu în școla sa prin propunerea „limbei statului“. Indignarea popóru e la culme de acestă mișeliă dăscălească — cum o numesce confratele nostru — căci invêțatorulu a mersü până a propune și socotéla și geografia în limba ungurescă, ba a invêța

pe copii cântece naționale maghiare. Sci-va autoritatea noastră școlară să și facă datoria?

—x—

Pentru serviciile aduse maghiarismului au fost „pricopsiți” de ministrul Trefort preoții gr. or. Ionu Goron din Fețeu, Vasile (Lad.) Goron din Gelgeu, Teodor Purdean din Gârbova de sus, Grigorie Cure din Peușa, Ionu Jorja jun. din Almașu Blassea, Ionu Gogu din Romita, pe toți cu câte 50 fl. — Vorți fi ținuți minte!

—x—

Esecutorul de dare din Pesta, Boronkay, a defraudat vr'o 1500 fl., precum spune „E-s”. Esecutorul, care a dispărut, e urmărit.

—x—

În Olahfalău au murit dela 13 Iulie până la 11 August n. 138 persoane din cauza diareei cu sânge. — Autoritatea a luat vr'o măsură să curme răul?

—x—

Mașinistul Karol Steiner dela calea ferată austro-ungară în Seghedin a primit, cum spun foile de acolo, o provocare oficială din Petersburg ca să și dovedească înrudirea sa cu repositul Cresus, br. Stieglitz. Mașinistul, care e greu bolnav, are — precum se dice — perspectiva d'a moșteni mai multe milioane de ruble.

—x—

Locotenentul Iosif Micanu în reg. 75 de infanterie e transferat din statul școlii reale superioare din Eisenstadt la regiment.

SERATA

STUDENTILORU ACADEMICI IN BRAȘOVU

Cetisem într'unul din diarele d'aci că Sâmbătă, 1/13 August, Studenții academiei români voru da un bal în sala dela Hotelu No. 1. Necunoscând Brașovul decât din drumul de feră și doritor d'a rătăci o lună printre munții și văile Ardélului răsăriten, acestu anunț m'a smuls clasică exclamare a lui Arhimede. *Eureka!* strigai eu și-mi ținui următorul monolog: „Unu hotelu, care posedă o sală de bal, n'ar pute, când se întitu lăză Nr. 1, să nu corespundă numelui. Deci voui fi aci de sigur confortabil instalat. Apoi, avendă balul la îndemână, nu voui lipsi de alu popula cu insuficiența persoanei mele, avendă astfel ocaziunea de a face cunoștința fraților mei d'aci, cu cari voui pute ușor hotărî programa viitoarelor mele excursiuni”. Decă proverbele nu sunt tôte pe deintreg adevărate, sunt însă unele pe jumătate. Din această categorie e și acela, că „Socotela d'acasă nu se potrivește cu cea din piață”, căci decă partea primă n'a corespuns cătuși de puțin așteptărilor, cea din urmă s'a realizat cu prisos.

Plecai dér din Bucuresci, orașul bucurielor și al prafului, Sâmbătă dimineață, și ajunsu în orașul coronei după amiață, trăsai la hotelul celu dinlău ca număr, dér pentru acesta nu mai puțin cel din urmă ca confort, și, fidelu itinerariului ce-mi hotărisem, séra coborii în sala de bal, a cărei singură calitate e spațiositatea, și a cărei goliciune și séracie de decor în zădăr s'au ostenit tinerii noștri s'ocopere cu bogăția ghirlandelor de brați, înfășurate în torsa tricolore. D'asupra întrării din fața celei principale inițiale A. R. (Academiei Români) scrise sub insemne de scriură și înca-drame într'osemenea torsadă, ne da încredințarea că inițiatorii sunt din acei tineri, cari voru ara cu sânguință în ogorul românismului. Dér imulțirea vizitatorilor și întelnirea unui număr însemnat de cunoștințe gingașe din Bucuresci, imi curmară îndeletnicirile-mi

grafice. Eram *en pays de connaissance*, și, mulțămă amabilității prietenilor d'aci, pe cari câte-va minute mi-au fost de ajuns să mi câștig — fiindu recunoscutu spiritul lor de ospitalitate — eram mai mult decât într'o țără cunoscută, eram chiar ca'n țera mea.

Fiindu date aceste premise, înțelege cred oricine ușor concluziunea. Astfel am găsit petrecerea din cele mai plăcute și însușite. Obrazele gingașe, figurile vesele, spiritul comunicativ și entuziasm al publicului, au fost atâte cuvinte ca, cu tôte lipsa de gust a repertoriului musicantilor, petrecerea să se prelungească până la d'iorile d'albe. Și nici nu putea fi altfel, când gingășia dănuitorilor ațitându dorința d'a le admira și în claru obscurul dimineții, făcea pe tinerii academiei români, totu p'atât de bun dănuitori ca și bun școlari, și, nu ne indoim, viitori bun patrioți și bun Români, să fiă înfatigabili în satisfacerea tuturor dorințelor, cari tot'dauna la femei, și cu atât mai mult când ele-su tinere și frumoșe, adevă iubite și sêrbătorite, sunt fără de sfârșit. Tocmai când d'iorile colorau cu rosălbă petecul de cer albastru dintre Têmpa și delul Străjii, tocmai în momentul deșteptării frii, ne-aduse rămă aminte, unii că aveam să mergem în cutare excursiuni, ér alții, mai fervenți adoratori ai zeului Morfeu, că uitaseră de somn, și, trebuind să ne despărțim, ne făcărăm pôte pentru prima dată o urare cu părere de rău, căci ne luarăm diua bună, far' a ne prea-veni la socotela, cu tôte oboseala ce ne cuprinsese după o nopțe sfârșită prea de timpuriu, când am fi dorit ca ea să se sfârșească ori câtu de mai târziu.

Audă că beneficiul bănescu al tinerilor organizatori ai petrecerii a fost curat maleficiu; ce vréi însă să câștigă altu, când petreci, decât plăcere și mulțămire, și aceste au fost nemărginite, lucru pentru care felicităm pe studenții academiei români, cum felicităm și pe toți acei cari au avut norocirea să ia parte la această petrecere de veselă amintire. **

Concertu în Tușnadu.

Tușnadu, 1 (13) August.

În Tușnadu a fost un concert, în séra de 30 Iulie, datu de d-na Iulia Cocorescu, artistă forte apreciată de concetătenii săi bucureseni. D-șora Olga Grigorowitz, violinistă, și d-na Iulia Prager (din Bucuresci) au oferit concertistei grațiosul d-loru concurs. Din programa alăt rată se pôte vedé câtu a fost de interesant și variat acestu concert, la care a alergat tôte lumea călășă în Tușnadu, vre-o 140 persoane. Sala era prea mică pentru cei cari doreau s'audă pe artiste. Dică artiste, fiindu că fiă care dintre d'nele susmenționate a dat probe că sunt înăstrate cu adevărate talente musicale.

Éra programa care s'a executat: I. 1. a) Preludiu de Mendelssohn. b) Romanța de Mendelssohn-Liszt. c) Danțu ungurescu de I. Brahms. — Cântate de d-na J. Cocorescu. 2. Arie din „Trimbișul din Säckingen” Nessler, cântată de d-na Iulia Prager. 3. a) Largo con gran expressione de Beethoven. b) Mare polonesă de Chopin, — cântate de d-na J. Cocorescu.

II: 4. Mein Lied, de Gumbert, — cântate de d-na J. Prager. 5. a) Arie de Bach. b) Andante de Mendelssohn, cântate pe violă de d-șora O. Grigorovitz. 6) a) Ariă românească: Inzadar în larga lume. b) Ariă ungurescă: Piros, piros etc., cântate de d-na J. Prager. 7. a) La fileuse de Litolff, b) Etudio de Bériot, cântate de concertiste.

D-șora Grigorovitz a fost admirată în cele două

bucăți ce a executat pe violină. D na I. Prager a fost bisată de Unguri în cântecul maghiar „Piros, piros... D-na J. Prager are o voce forte clară, dulce, suavă, care încântă de orice o aude. D na I. Cocorescu are o măestria deosebită și aplauzele unanime ale streinilor și ale Românilor i-au dovedit'o.

Toaletele damelor au fost simple, dér cu gust. Am remarcatu pe d-na Stănescu cu fiica sa, încântătoare domnișoră, pe care toți au admirat'o aci; d-na Stănescu M., asemenea o ténără cu două smaralde negre în uitatură; d-na dr. Cloaje; d-na Florianu cu fiica sa Elena, mărgăritarul Tușnadului, absolventă a conservatorului de musică din Pesta; d-na A. P. Petrescu. veselă și încântătoare; d-na Wachmann cu gingașa sa fiică etc. etc.

Numéroșe buchete s'au oferit concertistelor. La 9^{1/2} ore tôte lumea s'a întorsu acasă încântată.

Valea Buii, în 28/7 1887.

Domnule Redactor! Deși târziu, dér vedend că nimeni nu scrie despre alegerea din cercul electoralu Agnita, în șirele următoare vin și eu a vă face o scurtă dare de sémă despre decursul alegerii de deputat dietal în acestu cerc. Deputatul, după cum vă este cunoscut, e totu cel vechiu, Baussner, deputat naționalu săsescu cu programa guvernamentală. Români din acestu cerc au participat puțin, și anume numai nisce călbejiți de pe Valea Buii și părțile Cincului. Dintre acești călbejiți mai mulți au fost angagiați pentru candidatiu opoziționalu Halász Gedeon, însă temându-se să nu pice la rēcōre nu știau cum mai în grabă să și despenze cornele ornate cu „eljen Halász Gedeon” în tricoloru maghiar și să o ia care încătrău. Cum că și opoziția nu se știe a folosi tôte apucăturile pentru candidatiu săi, ne dovedește modul cum s'a corțesit fiind folosită popularitatea distinsului patriotu maghiar Mocsary, dicendu se poporului că și acestu candidat va stăru ca și Mocsary pentru apărarea naționalităților.

Să vedem acuma oile călbejite care s'au dus și s'au întors săsurate și bine adăpate în sunete de cimbele bine răsătorite, cu pene unguresci în corne, la alegere. Fără îndoială locul primu îl ocupă „Oratoru” Nicolae Cismașiu preot gr. or. în Vescud, o persoană mare în trup însă forte mică în spirit, care așa discursu programu a ținut la Crășma Calicului (e proprietatea Redac. Calicului) de lângă Coveșiu alegătorilor, încât credeai că are călduri, să fi vedut la gesturi fine și plăcute.

Candidatul încă a fost de față, dér nepricepând vorbirea oratorului i s'a tălmăcit de un maghiar, îi mulțamea prin complimente ceea ce incurgea și mai mult pe părintele oratoru, care scie D-șeu de-a predicat vre-o dată credincioșilor săi în biserică! După această a urmat în cărciuma Calicului de lângă Coveșiu tocana și rachiul, apoi să fi vedut chef! Durere numai că părintele „oratoru” s'a trețit dimineața în staul, unde a mai avut și nenorocirea de a i se instela pipa cu țeva cea lungă și fină de cișă. Mai urmăz „bravii” preoți gr. cat. Iuachim Nistoru din Stenia, Publiu Vlad János din Șialdorf, Velteanu din Ghisiasa de sus, Oross din Vecerd și alți călbejiți cari fiindu din părțile Cincului nu mi-i aducă aminte, însă le voi erua și publica numele.

Urméza acuma un pretins mare proprietar român din Răvășielu, îl chiamă Ioan Jurca, care nu s'a rușinat și în culețoria cătră Agnita a ospăta și adăpa oile călbejite de pe Valea Buii în casa sa propriă cu pâne, slămnă, vin și vinaru, de gândeai că cine

FOILETONU.

(29)

Misterele Venetiei.

de Edouard Didier, traducere de Ioan S. Spertali.

X.

Cursa.

Podestatul se întorse zimbitor în sala banche tului după ce isprăvi vorba cu sergentul Bartolomeo. De multă vreme nu-l veduse nimeni dintr'ai lui așa de voios, fiindcă de obicei fața acestui om era ca o mască tragică cioplită din marmură. Iasé acum fața se descumtase și se vedea pe dēnsa o bucurie liniștită. — Pôte era vesel pentru că omorise un om!

Felice Badoer, care de câteva se-unde căuta cu ochii pe Martinengo pentru ca să-i arate tôte mulțămirea lui, Felice Badoer, care pôte beuse cam multu vin de Falerno încă celebru pe atunci și așa de multu celebru brat odinor în versurile sale de poetul Orațiu, Felice, dicem, se sculă iute dela masă și se duse drept la podestatul: — Ah, scumpe amice! — îi dise luându-l de gât cu amēdouă mâni — ne-ai dat o sêrbare într'adeveru splendidă. Câtă recunoștință îți sunt dator!... și cum aș putea rēsplăti odată serviciul ce mi-ai făcut?

— Ești mulțumit? întrebă podestatul uitându-se în ochii lui Felice Badoer pentru ca să s'asigure decă era la diapasonul celorlalți meseni, a căroru bucurie era totu așa de sgomotosă ca vinurile de Falerno, de Tokay și de Palma Christi.

— Sunt încântat, scumpul meu podestatu, sunt încântat! — dise ténérul patricianu, căruia-i veni gustul să sêrute pe noulu său prietin pentru ca să-i probeze mulțămirea sa.

— Atunci nu ceru altceva și mē simțu destul de rēsplătit pentru ostenele mele! — rēspuse podestatul zimbind. — Dér scii că signora Venetia a disu că dorește negreșit să plece chiar deséră spre Padova ca să se culce în schitul Fetelor nobile?

— Pentru ce să plece? Nu-i destul de bine aci? întrebă destul de naiv Felice Badoer.

— Vorbele acestea ce le diseși acum au mare preț pentru mine, fiindu că conțiu complimentul celu mai măgulitor și celu mai desinteresat din câte mi-s'ar fi putut adresa! — dise podestatul zimbind. — Cu tôte acestea să-mi dai voie să-mi spanu că nici nu te poți încerca să faci vre-o obiecțiune...

— Pentru ce?

— Mai înteu fiind că ai fi tare măhnit d'a nu face voia logodnicei d-tale...

— Negreșit!

— Afară de această signora a disu, că nu voește să se pregătească unu apartamentu la Isola Bella.

— Aș!... adevărat!

— În sfârșit, decă trebuie să-mi spunu tôte, trebuie ca signora să plece numai decă; în invitații noștri nu și-au perdatu mințile cu desêvșire, însă n'are să mai trecă multe cêsur și au să dea o privesce de care trebuie să-o cruțăm pe logodnica d-tale.

— Ai dreptate.

— Dér d-ta, nu vréi s'o înșoțesci?

— Trebuie s'o înșoțesc!... Să plec tocmai când petrecerea este în puterea ei!..... dise Felice tânguindu-se.

— Oh, n'o să te duci până la Padova — dise podestatul — și peste câteva ceasuri o să te poți întore, fii sigur. Logodnica d-tale mai are, afară de servitori săi, și două surori dela schit, cari o așteptă la banul din Peschiera, unde trebuie să dormă. Du-o dér până acolo și întore-te pe urmă să petreci nopțea aci, unde suntem, după cum veți bine, gata să îngropăm voiosu viața d-tale de flacău.

— Așa mai merge. Adineaori mē speriașei! dise Felice a căru fisionomia copilărească se lumina.

— Ei bine, fiindu că totul este astfel regulat, pôte c'ar trebui să te duci să veți decă vre-unul din omenii d-tale este în stare să te înșoțescă la Peschiera.

— Oh, nu iau cu mine decât numai pe gondolierul meu Ricardo.

— Vestescelu dér, mi-se pare că este josu... Eu mē duc să înșoțez pe logodnica d-tale, că este gata totu pentru plecarea de logodnică, care nici nu tresă măcaru când audu numele nenorocitului pe care-l asasinase.

Cum se despărți Felice Badoer, podestatul se îndreptă în fundul salonului cătră o ferăstră deschisă în parc. Acolo fugie Venetia, măhnită de desordinea acestei mese, unde totul fusese parca jefuit și unde totul era numai o amestecătură. Venetia privea cum răsărea luna dela spatele pădurii din Isola Bella, a căru verdăță închisă sēmăna cu o dantelă negră uriașă pe un cer de unu azuru necomparabil și preserat cu stele.

scie ca „fericire” a adus elu pe capul celorlă ademeniți. Nu mă miră însă de Surdu Gligorașu și Vintilă Miclăușu, proprietărași din Caltvaser, pe care nici nu, tașu fi notat, dăr suntă omeni cu câteva clase gimnasiale și din familii bune, însă ei își bătău șerparele ce băeții în tērgu că au se între pițulele, încatū făceau și celorlăți gustū de a merge la alegere, mă miră însă de învățatorulu gr. cat. din Borta, Dumitru Oprimă, omū independentū și cu o stare bună, ce l'a îndemnatū a lovi așa tare în națiunea sa, ale cărei mlădițe are ale cultiva?

Scii d'voastră sentința ce a pronunțat' o asupra-vē primulū corteșū alū candidatului opoziționalū? Etă-o: „Vai și amarū de poporul românescū, care are astfelū de preoți și conducători, cari nu se genau a umbla după mine pentru... prețulu unui votū și cu care nici nu va căștiga niciodatā drepturile pentru care luptă.” Vē trebuie o sentință mai aspră ca asta? Nu uități ofensa, ce ați făcut' o poporului românū care acuma pentru a 3 oră a dechiaratū solemnū prin delegații sēi la Sibiu ținuta noastră ca Romāni și cetățeni leali ai acestei patrie. D-șeu sē vē ierte, că bunū e și milostivū, noi însă niciodatā.

Mustrarea conștiinței sē vē urmărăscă până în mormētū ca pe toți vëndători. *Minor.*

Agricultura în Germania.

O excursiune agricolă făcută la Rosalia 1884 în provincia Sacsonia.

Ocenele și industria dela Stassfurt.

(Urmare.)

Ocenele din Stassfurtulū vechiu suntū proprietatea statelorū: Prusiei și ducatului de Anhalt, și ca margine între ele au lăsatū o fășă de 30 metri și ambele le exploatăză în regiă, ér celelalte din Neustassfurt, Westeregeln, Leopoldshall etc. suntū proprietatea unorū societăți pe acții. Ocenele dela Aschersleben suntū inecate de 2 ani și societatea a fostū constrinsă sē deschidă altă ocnă.

Pe la orele 8 a. m. ne prezentarămū la biuroulū salinelorū avēndū cātră șefulū lorū o adresă din partea direcțiunei generale a minelorū, d'a ne arăta etablismentulū cu lōte aparatele și amēnunțele lui, și a ne da conducătorii și lămuririle necesari.

Aci ne comunică unū funcționarū, că decă voimū sē întāmū în ocne, fiindcă în mai multe locuri păreții suntū umeși, ba de pe unii chiarū picură, pentru a nu ne murdări hainele nōstre e necesarū, sē îmbrăcāmū haine de băieși și ne puse la dispozițiā nisce costume vechi ce atērnau de unū cuierū; erau provēdute cu mii de petece, și a lorū curețeniā nu pōte fi descrisă. Totuși dorința d'a pētrunde adēncū în sēnulū pământului și de a visita ocnele ne făcū sē trecemū cu vederea necurățenia hainelorū, și urmarāmū esemplulū venerabilulū ui nostru profesorū, care și de astădatā ne premerse cu esemplū. În curēndū ne vēdūrāmū cu totulū schimbăți de nu ne mai puteamū cunōsce unulū pe altulū; se părea că în acelu momentū amū sositū dela polulū nordicū dela Eskimoși, sēu că amū devenitū colegi ai lui Cula ursarulū.

După travestire vizitarāmū diferitele departamente ale magazielorū unde se magazinēză, cāntăresce, ba chiar și macină sarea gemă, care, înșită cu o soluțiune de terū apoi comprimatā în formă cubica, se vinde ca sare de vite. După vederea tuturorū magazielorū sosirāmū la gura ocnei. Ocenele se compunū din betage, celū din urmă la o adēncime de 1060 metri. Pentru scōtērea

sărei la gura ocnei sē aflau 2 mașini de aburū, fiecare de câte 150 puteri de cai, cari scōtū sarea din celū din urmă etagiū în timpū de 1 minutū, în timpū normalū însă numai una din ele se întrebunțēză pentru scōtērea sărei, ér cealaltā servece la espedierea lu-rătorilorū în ocne și înapoi. În cēsulū unei catastrofe, când apa dintr'o parte sēu alta ar inunda ocnele, atuncī aceste mașini vorū fi întrebunțate pentru punerea în mișcare a pompelorū, ce suntū așēdate la gura ocnei. Ca scōtērea apei sē se sēvirșēscă și cu mai mare iuțelā și siguranță, în ocne în altū 4-lea etagiū e așēdatā o altā pompă cu aburū de 400 puteri de cai, ér acum stā neintrebunțatā. (Va urma.)

Dare de sēmă,

asupra contribuțiilor incurse în favorulū scōlei romānesci gr. cat. din Lăpușulū ungurescū.

Lăpușulū ungurescū, Iunie 1887 *)

La începutulū anului curentū s'a cumpăratū pe sēmă scōlei gr. cat. romāne din Lăpușulū ungurescū o grădină în prețū de 850 fl. v. a. Pentru acoperirea acestei sume s'au făcutū mai multe oferte marinimōse, pe cari venimū prin acēsta a-le chita prin o dare de sēmă publică, pe lângă espresiunea celei mai profunde mulțămite marinimōșilorū contribuitorū.

Senatulū scolasticū era necesitatū a cumpăra acēstā grădină, fiindū în imediatā apropiere de curtea scōlei și prin urmare de cea mai mare îndemănă, ca locū de gimnastică, și afară de asta ajungēndū cu o parte cātră o stradă, ea este fōrte acomodatā pentru ridicarea unei case, ce ar putē aduce unū venitū sigurū scōlei. Neputēndu-se însă acoperi pe deplinū acēstā sumă din fondulū scōlei, mai mulți p. t. domni romāni, cu tragere de inimă pentru cultura poporului românū, au ajutatū la acoperirea acestei sume prin marinimōsele lorū contribuiri; și anume:

1) Pe lista de contribuire Nr. 1 din Deșiu: P. T. d. nii: Gabrielū Manū, avocatū 10 fl., Csizer Akos 1 fl., Augustinū Munteanu 4 fl., Vasiliū Hossu 3 fl., Dr. Teodorū Mihali 5 fl., Georgiū Dragoviciū 2 fl., Alexandru Răkozi 1 fl., Alesiu Bogdanū 1 fl., Alesiu Hossu 1 fl., Dr. Dumitru Ciuta 1 fl., Petru Anca 1 fl., Petru Mureșianu 1 fl., Alesandru Chereșteșiu 1 fl., Ioanū Chereșteșiu, preotulū S. Ioanei 1 fl. Suma 33 fl. v. a.

2) Pe Lista Nr. 2 din Gherla: Iustritatea Sa d-l Episcopū Ioanū Szabó 20 fl. D-nii canonicī: Stefanū Bilțiu 1 fl., Michailū Șerbanū 1 fl., Demetriū Coroianū 2 fl., Vasiliū Popū 1 fl., și Eusebiū Cartice 2 fl. D-nii Nicoalu F. Negrățiu, redactorū 20 fl., Lazarū Huza 2 fl., Vasiliū Pordea 1 fl., Georgiū Pasco 1 fl., Vasiliū Gr. Borgovanū 2 fl., Dr. Iuhu Simonū 1 fl., Dr. Ioanū Popū 1 fl., Ioanū Hodoreanu 1 fl., Gregoriū Stețiu 1 fl., Teodorū Lupu 1 fl., A. Todoranū 1 fl., Ioanū Hodișinū 1 fl., Vasilie Suciu 50 cr., Vasiliū Onciu 50 cr., Cineva 50 cr., Ioanū Boeriu 50 cr., Ioanū Dolianū 50 cr., Andreiū Cămpēnū 20 cr., Nicolau Moldovanū 10 cr. Alesandru Iarda 10 cr., Augustinū Popū 10 cr. și d-nii teologi semina-riali 10 fl. Suma 73 fl. (Va urma.)

Ultime sciri.

Tērnova, 14 Augustū. — Astădi la orele 12, principele Ferdinand de Coburg s'a dusū cu mare ceremoniā în sala marei Sobranii și a depusū jurāmētulū Constituțiunei.

D. Stoiloff, președintele consiliului, a cetitū manifestulū principelui cātră poporulū bulgarū. Acēstā cetire a fostū primitā cu entusiasmū.

*) Intārđiatā din cauza lipsei de spațiu. — Red.

Principele a strigatū atuncī: *Trăiască Bulgaria liberă!*

Toți deputații au repetatū acēstū strigătū însoțindu-l cu urări frenetice. Principele Ferdinand va pleca Marți la Filipopoli

Ministeriulū a depusū demisiunea sa în mâinile principelui. Principele a refusatū sē primēscă. A declaratū cabinetului că voescē sē între în Sofia înconjuratū de aceeași miniștri cari l'au primitū la Orșova și cu cari a pusū piciorulū pe pământulū bulgarū.

Nici o hotărēre nu se va lua în privința schimbării ministeriului decătū după întrarea solemnă a principelui în capitala sa.

Constantinopolū, 13 Augustū. — (Cale indirectă). — Consuliū puterilorū la Sofia au primitū instrucțiunile următore, în privința sosirii prințului de Coburg:

1. Franția: se recunōscă guvernulū de faptū decă va ajunge sē se stabilēscă fără contestațiune, dēr sē se abție dela fori-ce actū putēndū sē implice recunōscerea legalității sale.

2. Germania. A nu recunōsce nimicū, a întreținē numai legăturī cu guvernulū pentru espedierea acacerilorū.

3. Italia. A nu recunōsce oficialū guvernulū, și a lucra cu tactū și prudentā.

Instrucțiunile Austriei și ale Engliterei suntū necunoscute, dēr ale Austriei se potū lesne închipui; cātū pentru Englitēra, se constată aci ore-care recelā în privința prințului de Coburg.

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a Gaz. Trans.)

CONSTANTINOPOLŪ, 16 Augustū. — Înșarcinatulū de afaceri rusescū a împărțitū verbalū guvernului turcescū o *depeșă a lui Giers*, prin care se protestēză în contra alegerei prințului de Coburg și în contra venirei sale în Bulgaria.

SOFIA, 16 Augustū. — Guvernele Angliei, Italiei, Austro-Ungariei declarā în răspunsulū lorū la circulara prințului de Coburg, că suntū gata a'lă recunōsce, dēr după ce alegerea lui nu s'a făcutū în consonanță cu tractatulū de Berlinū, vorū tracta pe guvernulū bulgarū ca și în trecutū.

TĒRNOVA, 16 Augustū. — Prințulū a depusū jurāmētulū pe constituțiune, a mulțumitū Sobraniei pentru activitatea și stăruințele ei patriotice și a declaratū Sobrania de închisă.

TĒRNOVA, 16 Augustū. — Eri diminētā garnisōna de aici a depusū jurāmētū de fidelitate prințului.

DIVERSE.

Mai iute ca trenulū. — O prinsōre interesantā au făcutū mai mulți tineri din Aradū. O parte din ei s'a rēmășitū cu ceilalți pe 10 sticle de șampaniā, că cu carulū poțī ajunge din Aradū la Siria mai curēndū decăt cu trenulū. Duminecă a fostū sēptēmānā pornirā din Aradū 3 carē, în care se aflau cei ce au făcutū rēmășagulū, ér martorii au plecatū cu trenulū. Carele au ajunsū cu 12 minute mai curēndū decătū trenulū. Când trenulū a intratū în gară, deja se scoteau dopurile dela sticlele cu șampaniā.

Editorū: Iacobū Mureșianu.

Redactorū responsabilū: Dr. Anrel Mureșianu.

— Signora, totū ești hotărātā sē părăsesci desēră Isola Bella? dīse elū.

— Mai multū decătū ori când, domnule conte, — dīse fiica Adriaticei uitāndu-se cu desgustū la masa, care înfășia neregula cea mai grozavā și pe care n'o părăsise încă nici unū invitatū.

— Oh, cum te înțelegū, signora! dīse podestatulū cu o voce, care se făcū umilā și aprōpe rugătōre.—Nu'i acēstā viețā pe care o visaseși, însă astfelū de viețā ducū toți tinerii Veneției, astfelū de viețā duce și acelu care va fi bărbatulū d tale. Nu, viețā acēstā, care nu'i decătū unū carnavalū neîntreruptū, nu pōte fi a d-tale. Mai este încă vreme ca sē scapi de ea decă voești... n'ai decătū sē țicī o vorbā!...

Veneția se uitā lungū în ochii podestatalui. Pe urmă dāndulū la o parte cu gestulū îi dīse:

— Lasă-mē sē trecū, domnule.

Și se duse dreptū la Felice Badoer, care tocmai atuncī intrase în sala ospēțului.

„Du-te dēr, fatā trufașe, și lasă sē ți-se împlinēscă ursita!” dīse podestatulū în gândulū sēu.

— Nu potū pune mână pe gondolierulū meu Ricardo! dīse tēnerulū patricianū.

Podestatulū, auđindū pe Felice, s'apropiase numai decătū de dēnsulū.

— Iartā-mē, dēr uitasemū totū, — îi dīse Martingengo. — Am aflatū că Ricardo plecase înainte cu Fiametta și cu câteva slugi d'ale signorei. O sē îi găsești pe toți în Peschiera unde negreșitū au și pregătītū aparatele logodnicei d-tale pentru la nōpte.

— Prea bine. Decă este astfelū sē plecāmū... Dēr d-ta nu vii cu noi? întrebā Felice.

— Imi pare fōrte rēu că nu potū, fiindū că am aci o mulțime de datorințe ca stăpānū de casă! dīse podestatulū.

Vorbindū astfelū, contele Martingengo ajunsese în capulū de susū alū peronului, unde mai strinse încă odatā mână tēnerului patricianū.

— Rēmășū bunū! dīse elū pe când Felice și Veneția se scoborau.

— Ba nu rēmășū bunū, ci mai multū la revedere! răspunde riđēndū tēnerulū patricianū.

— La revedere dēr și călătoriā bunā! dīse Martingengo.

Decă Felice n'ar fi risū cu așa inimă bună, ar fi băgatū de sēmă negreșitū chipulū ciudatū cu care pronunță contele vorbele acestea. Inșē bunului Felice nu-i venea în minte că trebuie sē se ferēsă de prietinelū sēu podestatulū.

Dēr pentru ce nu avemū pe nimeni din omenii noștri ca sē ne înșotēs-că! dīse Veneția vēdēndū numai figurī necunoscute imprejurulū sēu.

— N'ai auđitū pe podestatulū? Elū ni-a spusū că Ricardo și Fiametta au plecatū mai nainte și c'o sē-i găsimū la Peschiera! răspunde Felice.

— Mē mirū că Fiametta a plecatū fără sē mē întrebe, fără ca celū puținū sē-mi fi datū de scire! Nu mi-se pare lucru curatū! dīse Veneția.

— Nu cumva ești neliniștitā din pricina asta?

— Sunt supērātū! Nu'mi place sē se pōrte cineva așa de liberū cu mine.

— Sērmana Fiametta îți este fōrte devotātā! O fi cređutū că face bine.

— Ai dreptate, ea este fōrte bună pentru mine, care suntū supērātā astā sērā. Dēr veți că și banchetulū acela nesfērșitū m'a supērātū.

— Nu cumva cređi, signora, că n'am fostū destulū de cu minte? întrebā tēnerulū cu sfiālă.

— Vomū mai vorbi despre acēstā! răspunde fiica Adriaticei punēndū-și brațulū pe brațulū lui Felice așa ca sē-i dea de gânditū tēnerului.

Ajunseserā la golfulū celū micū, unde era prima luntrea care trebuia sē ducā pe miri până la Peschiera. Gondolierulū podestatalui se coborise în luntre, pe când Felice Badoer și Veneția așteptau pe malū până sē fiā luntrea gata de pornire. Pregătirea se făcea fōrte încetū și gondolierii păreau așa de rēu dispuși, încātū Felice auđi pe unulū din ei injurāndū grōznicū.

— Dēr ce s'a întēplatū? stricațilorū, întrebā Felice Badoer rēștitū.

— Iartā-mē, Escelență, dēr vēđū că mi-a furatū cineva lopețile! dīse gondolierulū pe care îlū întrebase Felice.

— Dēr mai bine c'ați uitatū să le aduceți!

— Incă odatā, sē ne scuse Escelență Vōstrā; dēr potū spune cu siguranță că chiarū eu legasemū lopețile pe podū.

— Fie! Dēr nu-i destulū vēntū pentru ca sē putemū pluti numai desfăcēndū pānza latinā?

— Nu, Escelență. Șafarā de asta amū avē vēntulū în piciorē așa că amū fi siliți sē mergemū fōrte încetū și ar fi greu pentru signora. (Va urma.)

Cursul la bursa de Viena din 13 Augustu st. n. 1887.

Table with financial data for Vienna, including interest rates for gold, paper, and various bonds.

Bursa de Bucuresci.

Cota oficiala dela 1 Augustu st. v. 1887.

Table with financial data for Bucharest, including exchange rates and interest rates.

Cursul pietei Brasovu din 15 Augustu st. n. 1887.

Table with financial data for Brasov, including exchange rates for various currencies.

Nr. 39—1887.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetatoru ordinaru la scola confes. gr. cat. din Rodna-noua, comitatulu Bistrita-Nasedudu, prin acesta se scrie concursu pana in 28 Augustu n. c.

Emolumentele impreunate cu acestu postu sunt: 200 fl. v. a. sararu anualu platindu in rate lunare anticipative, apoi 40 fl. v. a. relutu de quartiru si de lemne de focu.

Doritorii de-a ocupa acestu postu au a-si asterne recursule loru instruate cu: „Absolutoru preparandialu, atestatulu de calificatiune, si pentru limba maghiara, precum si testimoniu despre diligena si moralitate, decu a servitu ca invetatoru si in alta comuna, subsemnatulu Senatulu pana la susdefiptulu terminu.

Din sedinta senatulu scolasticu. 2—2 Rodna-noua, la 26 Iuniu 1887.

Președintele:

Notarul:

Ilarionu Filipoiu, parochu gr. cat. Ionu Tivadaru, inv. conf. gr. cat.

Avisu d-loru abonați!

Rugamu pe d-nii abonați ca la renoirea prenumeratiunei se binevoiasca a scrie pe cuponulu mandatulu postalulu si numerii de pe fasia sub care au primitu diarululu nostru pana acuma.

Domnii ce se aboneza din nou se binevoiasca a scrie adresa lamuritu si se arate si posta ultimă. ADMINISTR. „GAZ. TRANS“

ABONAMENTE

la

„Gazeta Transilvaniei“

se potu face cu inceperea dale 1 si 15 ale fiecarei luni, mai usoru prin mandate postale.

Adresele ne rugamu a ni se trimite esactu aratandu-se si posta ultimă.

Prețulu abonamentulu este:

Pentru Austro-Ungaria:

- pe trei luni . . . . . 3 fl. —
„ șese luni . . . . . 6 fl. —
„ unu anu . . . . . 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

- „ pe trei luni . . . . . 10 franci
„ șese luni . . . . . 20 „
„ unu anu . . . . . 40 „

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersulu trenurilor

Valabilu dela 1 Iuniu st. n. 1886.

pe linia Predealu-Budapesta și pe linia Teiușu-Aradu-Budapesta a calei ferate orientale de statu reg. ung.

Large table with train schedules for various routes including Predeal-Budapest, Budapest-Predeal, Teiuș-Arad-Budapest, and Budapest-Arad-Teiuș. Includes columns for train types and times.

Nota: Orele de nopte suntu cele dintre liniile grose.